

De 10 voor circulair

10 tips voor nieuwe
bestuurders in de MRA

metropool
regio **amsterdam**

Bestuurlijk Overdrachtsdocument
MRA Programma Circulaire Economie
7 maart 2022

Voorwoord

***Twee jaar lang waren wij trekker circulaire economie in de MRA.
We deden het met ambitie en met plezier.***

Met ambitie omdat we ervan overtuigd zijn dat onze economie de omslag moet maken van lineair naar circulair. Die oude, lineaire economie verspilt grondstoffen en stoot te veel CO₂ uit. Als we onze economie op een circulaire leest kunnen schoeien, ontwerpen we producten zo, dat we ze gemakkelijk uit elkaar kunnen halen en de onderdelen weer gebruiken. Tot dat we dat circulair ontwerpen onder de knie hebben, zorgen we ervoor dat we van zoveel mogelijk afval weer grondstoffen maken, of het nou gaat om spijkerbroeken of kunstgrasvelden.

We deden het met plezier, omdat het inspireert om een transitie van dichtbij mee te maken en er aan bij te dragen. We zagen het plezier van ondernemers in het maken van nieuwe producten en diensten. We zagen de lol van ambtenaren in het maken van de omslag. Zoals we natuurlijk ook zagen hoe taai het soms is om te veranderen, hoe moeizaam het betrekken van mensen en bedrijven soms gaat.

We denken dat die circulaire economie goed is voor de wereld, maar ook dat die circulaire nieuwe kansen biedt voor ondernemers in de MRA, voor werk kan zorgen voor heel veel mensen. De circulaire economie is de nieuwe maakeconomie en biedt kansen voor mensen met praktische en theoretische opleidingen.

We zijn ervan overtuigd dat 'circulaire economie' steeds meer onderdeel zal worden van 'economische zaken'. Om daar aan bij te dragen maakten we een overdrachtsdocument dat zich richt tot zowel wethouders Duurzaamheid als wethouders Economie. En eigenlijk tot alle wethouders in de nieuwe colleges. Graag delen we onze ervaringen met al onze opvolgers.

Zorg er voor dat het echt tot uitvoering komt. Zit er achteraan, maak het chefsache. Maak het speerpunt bij de gemeentelijke inkoop, bij het beheer van gemeentelijk vastgoed, bij gebiedsontwikkeling. Wanneer het handelen van de gehele gemeente in het teken staat van circulaire economie, gaat die vliegen.

Zet stappen in samenwerking en samenspraak met (lokale) bedrijven. Vaak geven overheden het eerste zetje, maar al snel nemen bedrijven de fakkel over. Ga met ze in gesprek, leer waar hun belemmeringen zitten en ga die samen met hen te lijf.

Tot slot. De afvalstromen worden groter, terwijl de inzet van overheden en anderen om van die berg een heuvel te maken niet gering waren. Met die inzet moeten we onverminderd door blijven gaan. Maar we moeten ons veel nadrukkelijker gaan richten op de voorkant van het productieproces. Anders blijft het dweilen met de kraan open. Wet- en regelgeving is nodig om er voor te zorgen dat er alleen nog maar circulaire producten uit de fabrieken rollen. Om dat te bereiken is een stevige lokale lobby richting Den Haag en Brussel nodig.

We hopen dat onze 10 voor Circulair van pas komt bij het maken en uitvoeren van de collegeprogramma's.

Robbert Berkhout,
wethouder Duurzaamheid en Economie Haarlem

Jan Hoek,
wethouder Duurzaamheid Almere

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
1. Waar staan we?	4
2. Aanbevelingen: De 10 voor circulair	5
3. Bestuurlijke momenten (agenda)	7
Bijlage 1: Testimonials ondernemers¹	
Bijlage 2: Aanpak materiaalstromen - Conclusies verkennend onderzoek	
Bijlage 3: Resultaten inventariserend onderzoek uitvoeringspraktijk MRA overheden	
Bijlage A. Onderzoeksopzet	
Bijlage B. Analyse interviews en enquête	
Bijlage 4: Facts & figures MRA Programma Circulaire Economie 2018-2021	

Dit Overdrachtsdocument is op 3 februari 2022 besproken in het PHO Duurzaamheid van de MRA, maar is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de twee bestuurlijk trekkers van het MRA programma Circulaire Economie (wethouder Robbert Berkhout van Haarlem en wethouder Jan Hoek van Almere)

¹ In bijlage 1 zijn testimonials van circulaire ondernemers opgenomen. Deze bestaan per deelregio uit: een testimonial in tekst, een testimonial in beeld en verslag van het werkbezoek. Helaas konden door de coronamaatregelen drie van de zes werkbezoeken in december niet doorgaan. Daarom is van drie deelregio's alleen een testimonial in tekst te vinden. Deze werkbezoeken zullen op een later moment plaatsvinden.

Waar staan we?

Het [MRA programma Circulaire Economie 2021-2026](#) levert de bouwstenen voor de transitie naar een 100% circulaire economie in 2050. Dit is uitgewerkt in een [MRA Uitvoeringsagenda 2021-2022](#) met de ruimte om na deze twee jaar opnieuw een uitvoeringsagenda op te stellen voor de jaren daarna

In het MRA programma Circulaire Economie staan drie inhoudelijke sporen centraal:

1. Klimaatneutraal en circulair inkopen & opdrachtgeven
2. Aanpak van materiaal- en grondstofstromen
3. Circulaire gebiedsontwikkeling

Aanvullend kent het programma ondersteunende activiteiten zoals: aanpak belemmerende wet- en regelgeving, monitoring, public affairs en communicatie.

Tevens is in de afgelopen jaren tot driemaal toe een MRA Duurzaamheid Top georganiseerd. Op de laatste Top in oktober 2021 zijn met het bedrijfsleven o.a. concrete afspraken gemaakt over het verhogen van de inzet op circulair textiel, het circulair gebruik van plastic en houtbouw. Deze afspraken liggen in het verlengde van de uitgangspunten uit het circulaire programma en geven contouren voor de inzet in de komende jaren.

Het programma Circulaire Economie en de afspraken gemaakt op de Duurzaamheid Top geven een bijdrage aan de integrale MRA Agenda 2020-2024. Daarin is als ambitie geformuleerd dat we toewerken naar een MRA als een internationale economische topregio met hoge leefkwaliteit. Dat doen we door te investeren in een toekomstbestendige en evenwichtige metropool. Daarbij zijn drie integrale streefbeelden geformuleerd, die allen vanuit duurzaamheid relevant zijn: inventieve metropool; naar de menselijke maat (leefbaarheid) en duurzaam verbonden. Dit overdrachtsdocument is ook bedoeld als input voor de discussie over hoe we deze thema's verder invulling geven voor wat betreft circulaire economie.

2 Aanbevelingen: de 10 voor circulair

Onderstaand treft u de tien aanbevelingen die onder meer zijn ontleend aan een reeks bedrijfsbezoeken; aan de meest recente cijfers over de afvalstromen en afvalberg en aan de resultaten met gesprekken van bestuurders en ambtenaren over hoe de uitvoeringskracht van MRA duurzaamheid verbeterd kan worden. De resultaten en documentatie hieruit zijn hieronder als link toegevoegd en geven de achtergrond voor deze aanbevelingen. Bovendien geven deze documenten de verdiepingslag voor degenen die verder in de wereld van de circulaire economie willen duiken.

Bijlage 1: verslagen, testimonials en filmpjes van de gehouden bedrijfsbezoeken:
<https://mratuurzaam.nl/wp-content/uploads/2022/03/21489-MRA-Bestuurlijk-Overdrachtsdocument-BIJLAGE-1-1.pdf>

Bijlage 2: het rapport van bureau IPR-Normag met de meest actuele gegevens over afvalstromen en aanbevelingen:
<https://mratuurzaam.nl/wp-content/uploads/2022/03/21489-MRA-Bestuurlijk-Overdrachtsdocument-BIJLAGE-2-1.pdf>

Bijlage 3: een onderzoek dat in opdracht van de MRA is uitgevoerd door bureau P2 over de uitvoerings(slag)kracht bij MRA overheden. Een onderzoek gebaseerd op een reeks aan gesprekken met bestuurders en ambtenaren:
<https://mratuurzaam.nl/wp-content/uploads/2022/03/21489-MRA-Bestuurlijk-Overdrachtsdocument-BIJLAGE-3-1.pdf>

Bijlage 4: Facts & figures MRA Programma Circulaire Economie 2018-2021:
<https://mratuurzaam.nl/wp-content/uploads/2022/03/21489-MRA-Bestuurlijk-Overdrachtsdocument-BIJLAGE-4-1.pdf>

Aan deze bijdragen zijn ontleend de onderstaande 10 voor circulair. Tien aanbevelingen die wij u meegeven voor uw start en inzet op circulaire economie in de komende collegeperiode.

1. Neem circulaire economie op in het collegeprogramma en beleg circulariteit breed in het college

Beschouw circulaire economie als een kwaliteitscriterium dat in elk onderwerp van het gemeentelijk beleid terugkomt. Steek circulaire economie in het college niet in van buitenaf als een programma, maar maak het tot integraal aandachtspunt voor alle wethouders en bij alle onderwerpen. Kijk voor ieder hoofdstuk van het coalitieprogramma ook naar het benodigde budget, de benodigde capaciteit en kansen voor synergie. Maak circulair tot de norm en maak niet-circulair 'moeilijk'.

2. Maak circulariteit tot onderdeel van het economisch beleid

De tijd van aanjagen is voorbij. Circulariteit wordt steeds meer de norm. Bij ons als overheden, maar ook bij het bedrijfsleven. Ondanks alles wat al is bereikt, staan we in zekere zin nog aan het begin en er is nog een forse transitie te gaan. Maak daarom circulariteit onderdeel van het economisch beleid. Juist in onze economische huishouding zullen de

belangrijkste transformaties plaatshebben en wordt het lineair denken omgevormd tot het circulair doen.

3. Benut de meerwaarde die regionale samenwerking heeft

Juist omdat de beschikbare ambtelijke capaciteit altijd achterblijft bij de ambities die er zijn, is samenwerking binnen de MRA essentieel. Die samenwerking heeft de afgelopen jaren geleid tot goede resultaten en bewijst zich. Die samenwerking is niet bedoeld om de lokale ambities te verdringen, maar juist om deze te versterken. Door samen te werken op regionaal niveau kunt u ook lokaal met dezelfde menskracht meer bereiken. Profiteer van die samenwerking en onderken dat alleen door dingen samen te doen, de klimaatdoelen van Parijs en de ambities uit het Klimaatakkoord door ons als gemeentelijke overheden gerealiseerd kunnen worden. Zorg er daarom voor dat er in uw gemeente menskracht is om aan die MRA samenwerking bij te dragen en ervan te profiteren.

4. Maak circulaire economie tot Chefsache

Zorg dat het belang van de inzet op een circulaire economie op regionale schaal dat u als bestuurder uitdraagt, ook door het ambtelijk management in uw organisatie wordt uitgedragen. Maak dit tot een 'Chefsache'. Anders is er het gevaar dat de lokale zaken prioriteit blijven houden boven de samenwerking. In de afgelopen vier jaar hebben we te veel gezien dat de bestuurlijke afspraken die we in MRA verband hebben gemaakt, bleven steken in de aandacht die nodig was voor de lokale waan van de dag.

5. Durf te prioriteren

Koppel circulaire economie ook direct aan andere thema's die al belangrijk worden gevonden in de gemeente/ deelregio. Probeer daar een voortrekkersrol in te spelen. Maak het specifiek en ondersteunend aan de economische accenten die de eigen gemeente en deelregio geeft.

6. Profiteer van de kennis die de MRA heeft opgebouwd

Pas op voor de neiging die wij vaak hebben om zelf opnieuw het wiel uit te vinden. Dat wiel is vaak al uitgevonden ergens in de MRA, bij de Economic Board, of elders in de regio. In onze regio ligt enorm veel kennis en de MRA biedt overzicht over wat er speelt. Profiteer daarvan en doe mee om ook uw lokale inbreng daarin te geven.

7. Zet circulaire bedrijven in hun kracht

Ondernemers die we gesproken hebben onderschrijven het belang van wat de MRA in gang zet. Maar de koppeling tussen ons (als overheden) en de bedrijven moet beter. Zet daarom de lokale ondernemers meer dan tot nu toe is gedaan in hun

kracht. Zij zijn voortrekker en trend zettend en wij hebben hen nodig om resultaten te boeken. Zorg daarom dat ze die rol kunnen nemen. Het aanspreekpunt voor lokale ondernemers binnen de gemeente kan daarbij uiteraard met hulp van de MRA directie verbindingen leggen met vertegenwoordigers van bijv. grotere gemeenten, business developers van bijvoorbeeld InWest of vertegenwoordigers van andere relevante organisaties.

8. Zoek elkaar op om de afvalberg terug te dringen

Wat betreft aanpak op onze materiaalstromen is essentieel dat wordt aangesloten op de besluitvorming binnen de MRA over de ontwikkeling van een infrastructuur voor het gebruik van secundaire materiaalstromen. Hierin zijn de afgelopen jaren al forse stappen gezet. Sluit daarom, zodra lopende contracten aflopen, aan bij reeds bestaande initiatieven van de Amsterdam Economic Board en stimuleer ondernemers zich ook aan te sluiten om te komen tot hoogwaardige verwerking van afvalstromen. En borg de grondstoffentransitie door het opstellen van een gemeentelijk grondstoffenbeleid in samenhang met de beleidsdomeinen van bouw, inkoop en aanbesteding, beheer en onderhoud van de openbare ruimte, inzameling bedrijfsafval en het economisch beleid.

9. Zet volop in op circulair inkopen

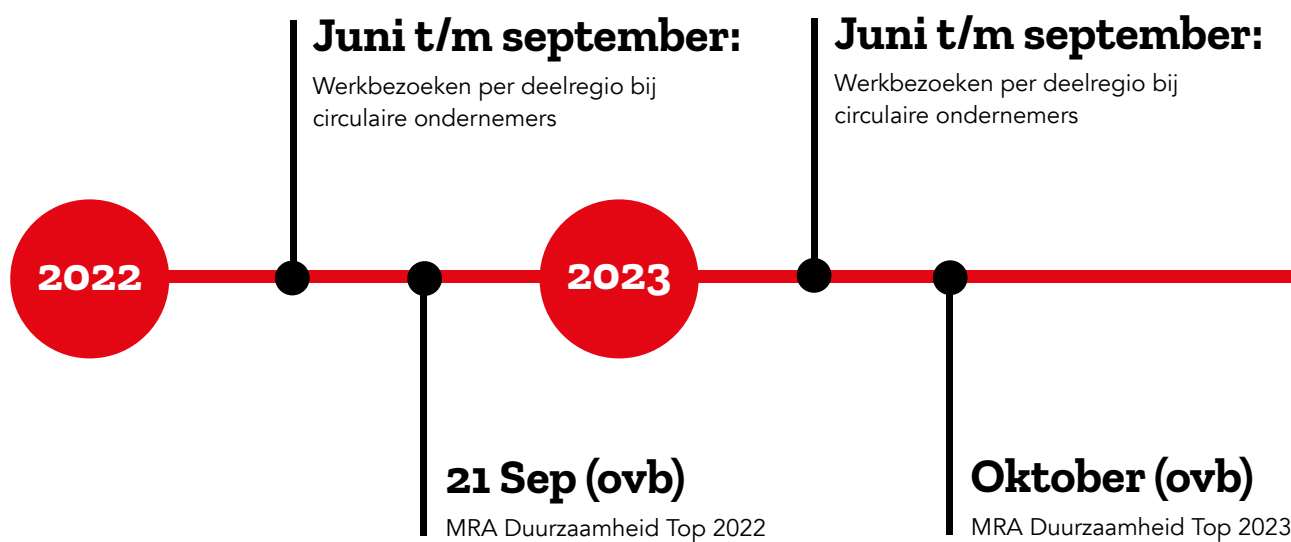
Gebruik de kracht die het vliegwiel van circulair inkopen door de overheid geeft naar de markt. Neem daarom de eis van klimaatneutrale en circulaire inkoop standaard op bij alle inkoop en aanbestedingen dan wel als onderdeel van het eigen Maatschappelijk Verantwoord Inkopen beleid. Voorkom dat je als overheid door niet circulair uit te vragen, als het ware je eigen hindermacht creëert. Al in 2018 hebben alle MRA overheden de intentie neergelegd om in 2025 50% circulair in te kopen. Houdt dat aan en veranker dit breed in uw organisatie. Dit is als signaal naar het bedrijfsleven van enorm belang.

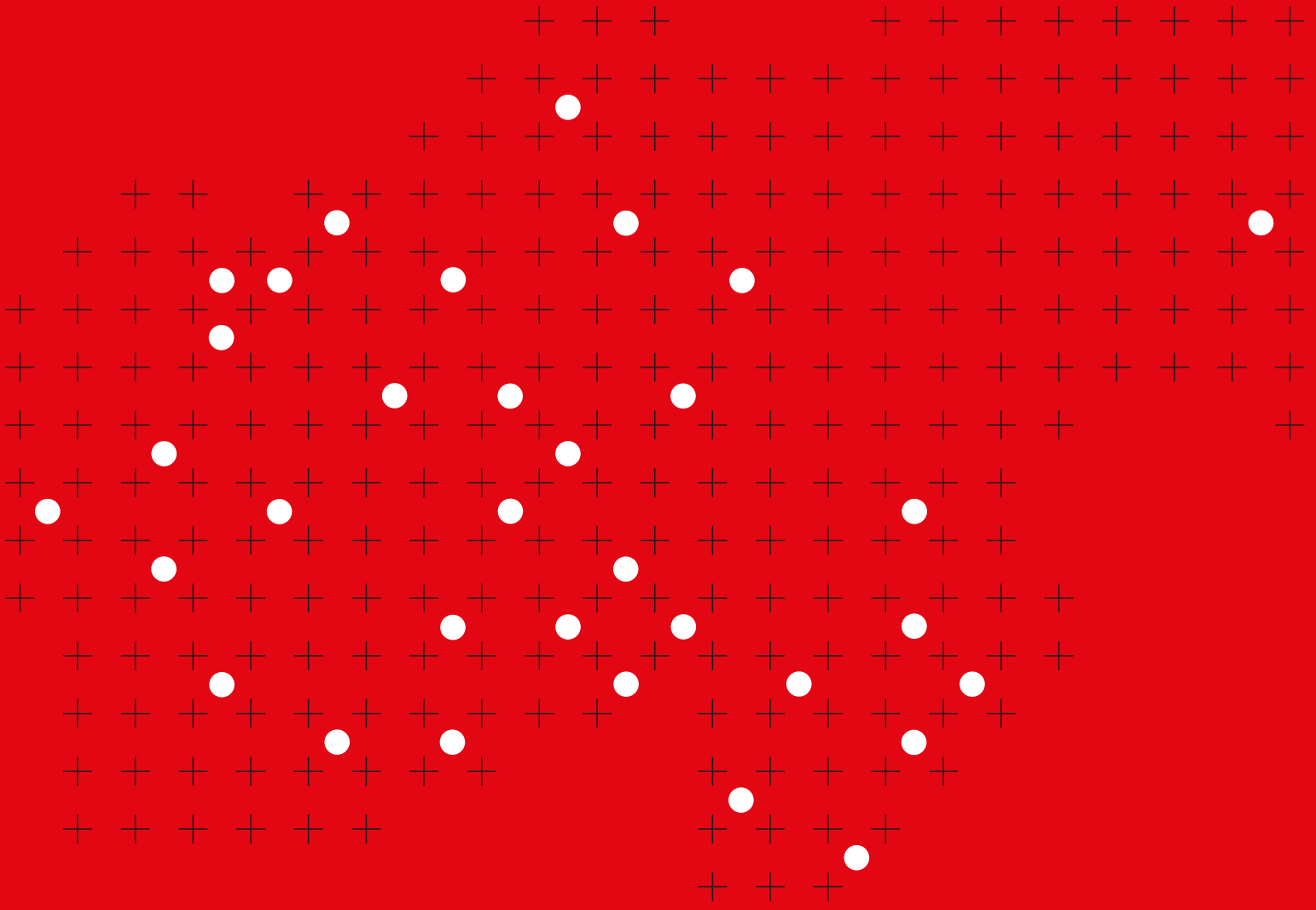
10. Zet meer dan tot nu toe gedaan in op lobby.

Wees u bewust van het belang van een krachtige lobby. Zeker nu steeds duidelijker wordt dat we aan de voorkant (dus bij de leverancier en producent) moeten komen tot circulaire producten. Immers: we kunnen de afvalberg niet blijven wegduwen tegen enorm hoge maatschappelijke kosten. Sluit daarom aan bij de gezamenlijke MRA lobbyagenda, die zich erop richt om rond textiel, plastic, vergroening van de belasting, circulair (biobased) bouwen en belemmeringen voor stedelijk afval (gezamenlijke inzameling en verwerking van huishoudelijk afval en bedrijfsafval), belemmeringen in nationale wet- en regelgeving weg te nemen.

3 Bestuurlijke momenten (agenda)

metropool
regioamsterdam

Dit is een uitgave van het MRA Bureau
Strawinskylaan 1779, 1077 XX Amsterdam

info@metropoolregioamsterdam.nl
www.metropoolregioamsterdam.nl